



# slovenski čebelar

1 9 6 4

LETO LXVI

ŠT. 10



### VSEBINA

XX. Mednarodni jubilejni čebelarški kongres — Bukarešta 1965 . . . . .	241
Ivan Kranjc: Moje delo jeseni 1965 . . . . .	245
Kehrle-Benedičič: Moj način čebelarjenja — podlaga mojih čebelarških uspehov (nadaljevanje) . . . . .	245
Franč Zupančič: Se so med nami čebelarji idealisti . . . . .	247
Dr. Alojz Šercelj: Cvetni prah — čebelji kruhek in še kaj . . . . .	249

### NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Izkušnje s prelegajočimi maticami. Meden kolač. Ali čebelji piki res zdravijo revmatizem? Paša in napadalnost. Majhne družine — majhne čebele. O ropanju. Ugodnejša uporaba nose-maka. Kako obvarujemo obnožino pred ples-nijo. Število čebel v panju ob koncu zime. Ce-bele kot nepovabljeni gostje v hotelu . . . . .	252
---	-----

### NAŠA ORGANIZACIJA

Tajniško poročilo na XIII. rednem občnem zboru ZCD. Marko Stefanič-sedemdesetletnik. Praktični tečaj za vzrejo matic. Naša radijska predavanja. Vesela iz naših vrst . . . . .	254
--	-----

### OSMRTNICE

Minka Babnik. Ob 10-letnici smrti Štefana Po-žavka . . . . .	256
--	-----

### PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Lisica brije lovca

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 50, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Šlander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Stevilka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/605-116



## XX. MEDNARODNI JUBILEJNI ČEBELARSKI KONGRES — BUKAREŠTA 1965

Kongres v Bukarešti bo trajal šest dni, in sicer od 26. do 31. avgusta 1965. Glede na priporočila Apimondije bo delal po začasnem pravilniku za mednarodne kongrese. Čebelarska organizacija, ki je član Apimondije, naj zbere referate, ki bi prišli v poštev za kongres, in jih pošlje tajništvu kongresa. Če je v isti državi več organizacij, ki so včlanjene v Apimondiji, bo referate pripravil in skupno poslal poseben odbor, ki ga bodo sestavljale vse te organizacije. Naslove referatov je treba sporočiti tajništvu kongresa najkasneje do 1. marca 1965, same referate pa poslati do 1. maja 1965. Referate, ki morajo biti napisani v enem izmed običajnih uradnih jezikov na kongresu, je treba poslati v štirih tipkanih kopijah. Referat ne sme vsebovati več kakor 10.000 znakov. Tajništvu bi zelo ustregli, če bi poslali člani svoje referate v tehle jezikih: angleščini, francoščini, nemščini in romunščini. Ker moramo napisati poročila in jih poslati v tej obliki udeležencem kongresa še pred pričetkom njegovega dela, prosimo, da avtorji referatov ne zamudijo zgoraj določenega roka. Koordinativni odbor je odgovoren za izvajanje in vskladitev programa kongresa. Kongres bo obravnaval določene teme, ki so vključene v dejavnost posebnih stalnih komisij Apimondije. Referati naj obravnavajo:

1. probleme biologije čebel (morfološke in biološke značilnosti čebeljih ras, ustvarjanje novih ras in križancev z visoko rodovitnostjo, biološke študije o čebelah — proizvodjalcih medu in izboljšanje tehnike proizvodjanja).

2. probleme botanike čebel (tvorba nektarja, metode vplivanja na ta proces).

3. probleme tehnologije za pridobivanje čebeljih proizvodov (novi tehnološki postopki za pridobivanje medu in drugih čebeljih proizvodov, moderna oprema za najvažnejša opravila v čebelnjaku).

4. probleme čebelje patologije (pravilna uporaba antibiotikov v čebelarstvu, biološki študij čebeljih parazitov).

5. probleme čebelarstva ekonomije (sistem industrijskega izkoriščanja čebeljih družin, razvoj svetovnega čebelarstva in izgledi za bodočnost).

Avtorji nastopijo lahko tudi z referati, ki ne obravnavajo zgoraj naštetih problemov. Pri tem pa je važno, da je njihovo delo originalno in da bo vzbujalo vsesplošno zanimanje. Referate bo prej pregledal in zbral koordinativni odbor Apimondije. Tehnično delo na kongresu bodo izvedli po raznih oddelkih, upoštevajoč nakazane probleme. Koordinativni odbor bo objavil referate na ta način, da bo dal natisniti poročilo, kjer bodo uvrščeni sorodni problemi skupaj. S tem bomo vzbudili pozornost udeležencev na glavne probleme in vzpodbudili avtorje in druge udeležence, da sodelujejo na kongresu.

Poleg referatov bo pripravil kongres številne manifestacije v zvezi s čebelarstvom po svetu, tako tekmovanje za najboljši čebelarski film, poleg tega tekmovanja o najlepši fotografiji in o delu v čebelarstvu. Tudi tokrat bo konferenca urednikov vseh čebelarskih listov. V programu so tudi obiski čebelarskih krajev, folklorne in druge predstave ter slovesnosti. Po končanem kongresu bodo tri potovanja. Prvo (obala Črnega morja, delta Donave, Karpati) bo trajalo 8 dni, drugo (Črno morje, delta Donave) šest dni in tretje (Pitesti, Curtea de Arges, Sibi) tri dni. Možno je, da bomo organizirali križarjenje po Črnem morju in še druge turistične prireditve, kar pa je odvisno od števila udeležencev.

V zvezi z delom za XX. čebelarski kongres zasluži izredno pozornost dejstvo, da bomo prvič organizirali razstavní sejem, za katerega smo naprosili vse čebelarske organizacije, čebelarske industrijske in trgovske tvrdke (kakor tudi vse druge ustanove širom po svetu, ki se zanimajo za čebelarstvo in čebelarje), da pošljejo svoje predmete. Razstavní prostor bo razdeljen na posamezne oddelke za opremo, čebelje produkte in derivate, biološki material in predmete za racionalno izkoriščanje, botaniko čebel, na čebelarsko dokumentacijo in propagando. Ves ta razstavní prostor bo obdan s privlačnim in izvirno zamišljenim okoljem. Razstavní predmeti bodo nagrajeni z denarnimi nagradami, medaljami in diplomami. Na razstavišču bo tudi poseben trgovski oddelek, kjer bo možnost nakupa in prodaje čebelarskih predmetov, prav tako pa tudi pogajanj.

Zelo nas bo veselilo, če bomo gostom iz različnih dežel na razstavi lahko pokazali najbolj zanimive eksponate, ki jih bomo dobili v ta namen. Iz sreca želimo, da bi lahko pripravili privlačen program, ki bo zanimiv s čebelarskega in tudi s turističnega stališča hkrati. Upamo, da se bodo na buka-reškem jubilejnem kongresu srečala prizadevanja prav vseh udeležencev, ki jih želimo videti in pozdraviti v čim večjem številu.

Vsak udeležence kongresa, bodisi delegat ali oseba, ki ga spremlja, bo moral plačati 20 ameriških dolarjev za udeležbo na kongresu. Udeleženci, ki imajo turistično vizo, so upravičeni, da se jim zviša kurz za zamenjavo za 200 % od uradnega za stroške vzdrževalnine, prenočišča in izletov. Če vzamemo za osnovo ameriški dolar, je to 15 lejev, po uradnem kurzu pa le 6. V kratkem vam bomo poslali knjižico, ki vas bo podrobneje seznanila z udeležbo na kongresu, v njej pa boste našli tudi najvažnejše informacije o naši deželi.

## MOJE DELO JESENI 1963

IVAN KRANJC

Lika medi! Čebelarji se zbirajo in stikajo glave. Večina je odšla, a ostali se ne morejo odločiti. Nekateri celo tako dolgo odlašajo, da bi napravili bolje, ko bi ostali doma, ker se je medtem donos že občutno zmanjšal. Nekateri so že dvakrat točili. Verjamem, da ob takih poročilih ni mogoče niti ponoči spati.

Prijatelj Peter se je jezil, da nisem peljal na žepkovo pašo, čeprav sem imel čebele že nekaj časa v Liki na resi. Služba in delno tudi zdravje mi ni dopuščalo, da bi z materine dušice in jesenske rese prepeljal čebele na žepek. Sicer so mi čebele tudi tu zelo lepo nabirale. Okrog 10. septembra sem jih s tovariši Milanom, Petrom in Ivanom prepeljal v Hrvaško Primorje. Čebele smo pustili blizu Reke na železniški postaji, medtem ko jih je odpeljal Peter na Krivi put blizu Senja. Pravi, da so mu tam nabrale dobro zimsko zalogo, medtem ko mi trije na železniški postaji nismo imeli omembe vrednega donosa. Čez deset dni smo naložili žival in se vrnilo med prvimi primorskimi čebelarji domov.

Med sem doma kar lepo iztočil. Res je, da se nam je okrog 20 satov polomilo, toda to v primeri s koristjo ni nič hudega; čebelice bodo vse zopet zgradile, ker so močne in zdrave. Letošnjo zimo najbrž ne bo več nesreče. Krepak, mlad in dobro hranjen rod bo prestal zimo in še tako muhasto pomlad. Lanske čebele niso imele zaradi slabe paše v sebi dovolj beljakovin, ki so sestavljene iz aminokislin. Te zadržujejo in uničujejo bolezenske kali. Tudi pravilno hranjen človeški organizem je odporen in se laže upira boleznim kot podhranjeno ali drugače slabotno bitje.

Do zalege sem iztočil celotno zalogo medu. 20. septembra so imele čebele povprečno po štiri sate zalege v panju. Vsaki družini sem dal 8 kg sladkorja v razmerju 1 : 1 po pol litra raztopine vsak drugi dan. To delo opravlja navadno soproga. Zimske zaloge ne dodajam nikoli v večjih količinah, kot berem to lahko v čebelarskih knjigah. Po mojem mnenju porabijo čebele več sladkorja za zalego, ker v tem času matica pri nas še vedno zalega. Vendar pa na to ne gledam iz omenjenega razloga: po naravnih zakonih nastaja iz trsnega sladkorja, ki ga nabira čebela v naravi (medičina ali sladkorna raztopina), invertni sladkor pod vplivom toplote in majhne količine kisline. Čebela ima namreč svojo telesno toploto in v želodcu kislino. Pod vplivom teh dveh nastaja v čebeljem želodčku invertni sladkor, ki se deli v sadni in grozdni sladkor. Ta dva pa sta najvažnejši sestavini medu. Ker je čebela majhno bitje in so v tem letnem času temperature ponoči sorazmerno nizke,

ne more iti ta proces v nedogled tudi zaradi tega ne, ker čebelje družine v tem času slabe. Velikih količin dodane raztopine ne morejo čebele predelati v invertni sladkor, zato odlože nepredelano raztopino v celice. V njih bi se lahko skisala in nesreča je že tukaj. Ako pa se ne skisa, morajo čebele v času svojega mirovanja uživati nepredelano hrano. To delo pa jim jemlje in troši življenjske moči, ker po nepotrebnem porabljajo kisline in toploto. Narava je sama poskrbela, da to majceno bitje presnavlja in preoblikuje svojo hrano v času največje toplote in ob obilnih beljakovinah, ko so v svojem polnem razvoju. Ko pa počivajo čebele v svojem gnezdu, morajo varčevati z življenjskimi silami za svojo samoohranitev in za vzgojo mladega rodu v zgodnji pomladi.

Med je prav zaradi tega tako zdravilen, ker vsebuje razen cvetnega prahu tudi snovi, ki jih vsrkava organizem brez vsake želodčne predelave.

Omenil sem že, da je žena pitala čebele, sam pa sem vsak dan po končani službi prestavljal družine v medišča. Tokrat sem zelo natančno pregledal čebele in panje. Ostrgal sem vosek in vse prizidke. Matično rešetko sem odmaknil, jo na sprednjem koncu zagozdil in pokril z lesonitnimi ploščicami. Gnezdo z zalego sem dal k steni, in sicer izmenoma enkrat levo, drugič desno, tako, da se dve sosednji družini lahko ogrevata. V dolgi in ostri zimi tako ne bo nobena družina ostala brez hrane, ker jo lahko jemlje z desne na levo ali nasprotno. Ako pa pustim družino sredi panja, se kaj rado zgodi, da čebele pri polni skledi pomro, ker se z ene strani panja v mrazu ne morejo pomakniti za hrano na drugo stran. Družinam, ki niso popolnoma zasedale plodišč, sem dodal ob strani ločilno desko, brez katere ne bi smel biti po mojem mnenju prav noben panj. Na okencih imam pritrjene pokončne lesonitne pitalnike. Dolnje okence sem pokril s papirjem in nanj sem dal še papirnate zaslone, ki mi jih že nekaj let izdeluje žena iz sladkornih vreč in časopisnega papirja. Debele so okrog 1 cm, nove so tanjše. Ko pa se zmečkajo, doda na vsaki strani drug papir in jih znova prešije. Slamnice sem opustil. Menim, da preveč vpijajo vlago ter zaradi tega ne sodijo v panj. Ob strani in na vrh panjev sem natlačil listje, ki sem ga nagrabil v sadovnjaku. Listje se bolj prilega kot slama in je zato bolj toplo. Špranje med panji mi je zamašil sin s časopisnim papirjem. Tako zazimljene čebele smo 1. novembra zadnjič napitali in pripravili. Kupil sem sto tablet nosebaka, toda nisem ga dodal niti tablete. Smatram, da bodo čebele zaradi dobre paše v 1963. letu dobro preživele prihajajočo zimo.

Ves november so čebele pridno brale obnožino. Celo 31. decembra in na Novo leto so korajžno prinašale obnožino v panje. Januarja so imele tri izletne dneve. Do 7. februarja pa so letele vsak dan. Res, mnogo krasnih dni smo imeli to zimo. Slutim, da bo sledila obdobju lepega vremena deževna pomlad. Naj bi bila vsaj topla!

Kupci našega medu nam prerokujejo hude čase. Pravijo, da bo cena medu padla in da med že zdaj ne gre v promet. Res bi bilo žalostno, da bi polni sodi čakali na kupca. Čebelarji, naša organizacija in mi vsi smo dolžni povedati vsakomur, da je med važna in zdravilna vsakdanja hrana in ne samo zdravilo. Ko bodo naši ljudje uživali toliko medu, kot ga naši zapadni in severni sosedi, takrat ne bo nobenega problema glede prodaje. Takrat bomo med celo iskali.

# MOJ NAČIN ČEBELARJENJA — PODLAGA MOJIH ČEBELARSKIH USPEHOV

ADAM KEHRLE • PREVEDEL V. BENEDIČIĆ

*Nadzor nad družinami.* Metoda našega opravljanja zahteva strogo nadziranje vseh družin v razvojni dobi. Od konca marca do konca junija ne smeta preteči več kot dva tedna brez kontrole. Držim torej ves čas prst na razvojnem utripanju. Ta periodični pregled je namenjen v glavnem temu, da ugotovim kvaliteto vseh matic. Če katera ne ustreza našim zahtevam, jo takoj brez usmiljenja nadomestim. V dobi rojenja pregledujem vsakih osem dni. Od konca julija dalje, ko odvezam dva stara zaležena sata, ne pregledujem nič več do zadnje kontrole po dodajanju zimske zaloge proti koncu septembra. Pregled zahteva vedno samo nekaj minut, razen v času rojenja. Pri večini pregledov zadostuje samo pogled na prva dva ali tri sate.

Ob koncu junija dosežejo naše družine višek razvoja in v tem času se pokažejo prvi znaki rojilnega razpoloženja. Doba rojenja je omejena pri nas na čas med 5. in 20. julijem. Prej, ko smo čebelarili še z domačo čebelo in v plodiščih angleške društvene mere, niso bili roji v aprilu prav nobena redkost. Mesec maj je bil takrat glavni čas rojenja. Ko smo vpeljali italijanske čebele in začeli uporabljati dve plodišči na družino, se je premaknilo rojenje h koncu junija. Danes sta v Angliji čebelarjenje na roje in oskrba rojev neznana. Poznamo samo preprečevanje rojenja. Rojenje je brez dvoma velik problem, kamen spotike za sodobnega čebelarja, prav posebno pa za velečebelarja z zunanjimi stojišči, raztresenimi v razdaljah več milj. Kakor so, zdi se, načini čebelarjenja priljubljeni konjiček nemškega čebelarja, tako so metode preprečevanja rojev, katerih je zelo veliko, konjiček angleškega čebelarja. Pa tudi tu je nastal z leti počasi mir. Valovi idej so se umirili, razbili ob čerih izkušenj iz vsakdanje prakse. Obstoji samo eno zanesljivo preprečevanje rojev: *odvzem matice*, kakor hitro se pokažejo pri družini znaki rojenja. To je bila tudi metoda, ki sem jo brez razlike uporabljal nekoč, ko sem čebelaril še v panjih angleške društvene mere — in jo uporabljam še sedaj, če je sila. Ta postopek ima mnogo upoštevanja vrednih gospodarskih prednosti. Zares, če ne bi šlo za našo pozno pašo, bi uporabljal to sredstvo še danes v omejenem obsegu.

Kakor sem že omenil, se pokažejo prvi rojilni znaki ob koncu junija, torej ob začetku glavne paše. Če odvezam v tem času matico in pustim družino 10 dni brezmatično, poderem nato vse matičnike in dodam nato mlado sprašeno matico. Na ta način si prihranim neskončno veliko dela in truda — in, kar je še važnejše, tako dosežem veliko večji donos na beli deteljici, kakor bi ga sicer. Ko je mlada matica sprejeta in kakor hitro se pojavi nepokrita zalega, plane vsa družina na pašo in dela s tako vnemo, kakor jo vidimo sicer samo pri roju. Ta način preprečevanja rojev ima poleg tega nadaljnje važne prednosti: približno dva tedna trajajoča prekinitvev zaleganja in potomstvo, ki temu sledi ima bistven vpliv na preprečevanje in odstranjevanje boleznih čebelje zalege — razen hude gnilobe — in ne nazadnje na boleznih odraslih čebel. S prekinitvijo zaleganja se tudi znatno zmanjša moč družin takoj po končani paši, torej v času, ko so čebele bolj v škodo, če

so premočne. Če s čebelami tako ravnamo, gredo v zimo izključno z mladinci in je zares čudovito, s kakšno energijo se spomladi razvijajo v primeri s tistimi, s katerimi nismo tako ravnali. Kakor smo že ugotovili, nismo z uporabo tega načina nikoli v dvomu, če bo šlo ali ne. Pri uporabi tega načina v krajih, kjer je samo ena paša na beli deteljici, so gospodarske prednosti neprekosljive. To preprečevanje rojenja je pa v našem primeru bistveno škodljivo. Že zaradi dvotedenske prekinitve zaleganja v odločilnem času in ker v istem letu sprašene matice ne zalegajo tako močno kakor matice iz prejšnjega leta, nimamo v avgustu močnih družin, ki jih nujno potrebujemo za pašo na jesenski resi. Zato je jasno, da nam ni preostalo nič drugega, kakor da smo preprečili rojenje na drug, in sicer tak način, da obdrže družine v čim večji meri največjo moč za pašo na jesenski resi v mesecu avgustu.

Zdi se, da pride v poštev samo ena metoda, ki resda povzroča mnogo dela in ki gotovo ni najbolj idealna rešitev problema, namreč tedenski pregled vseh čebel v dobi rojenja in odstranitev vsakega matičnika, kjer koli ga najdemo. Delo niti ni tako hudo, kakor bi mogli misliti na prvi pogled. Pregledovati je itak treba, sedaj vsekakor v krajših presledkih. Pogled v plodišče na prvih nekaj satov zadostuje, da ugotovimo, če je vse v redu. Če opazimo znake za rojenje, moramo uničiti vse matičnike. Če matica še močno zalega, je zelo verjetno, da pri naslednjem pregledu ne bomo našli nobenih matičnikov več, kar se često dogaja. Če najdemo pri naslednjem pregledu zopet matičnike, ponovimo to operacijo, dokler popolnoma ne prestane rojilno razpoloženje. Sem in tja gre kaka matica po zlu, zato jo je treba nadomestiti. Te družine nimajo nobenega omembe vrednega pomena za pašo na jesenski resi, toda njihovo število ni nikoli znatno, pa se temu ne moremo izogniti. Pravzaprav bi moral že prej omeniti, da ne dodamo nobene matice, ne da bi ji prej pristrigili eno krilo. To sicer ne preprečuje rojenja, toda roj ne more nikoli pobegniti, temveč se mora vedno vrniti brez matice. S *pristrigovanjem kril* preprečimo izgubo mnogih rojev ter obenem vse nevarnosti, trud in delo, ki so v zvezi z lovljenjem rojev. Dobro vem, kaj to pomeni, saj je v naši okolici polno drevja. V 40 letih nisem nikoli opazil nobene škode ali slabih posledic, ki naj bi jih povzročilo pristrigovanje kril. Velečebelar s številnimi zunanji stojišči bi komaj mogel uspešno čebelariti brez tega enostavnega varnostnega ukrepa. Dejansko smo pristrigovanje kril osvojili kot osnovni samoumevni ukrep.

### *Povečavanje prostora med pašo*

Ko pregledujemo družine v dobi rojenja, ki je hkrati doba glavne paše, nalagamo, če je potrebno, nadaljnje naklade. Vsako nadaljnjo naklado, ki jo opremimo ob paši na beli deteljici vedno s satnicami, položimo vselej na prejšnjo. Ker jo položimo zgoraj na prejšnjo, ne povzročamo s povečavanjem prostora prav nobenih motenj, prihranimo mnogo dela in s tem pridobimo nadaljnjo prednost, da čebele satnice na tem mestu najhitreje izdelajo. Vrh tega nam nudi ta metoda jamstvo, da v primeru nenadne spremembe vremena medicina ni raznesena na preveč satov. Tako tudi lahko brez truda vsak čas od zgoraj ugotovimo, če primanjkuje prostora, s tem da dvignemo pokrov. Pri dobri paši je to važna prednost, kajti sem in tja se zgodi, da je vmes med



tedenskimi pregledi bežna kontrola neizogibno potrebna. Proti koncu paše se izpremeni položaj naklad. To delo opravimo obenem z zadnjim tedenskim pregledom plodišč. Najvišja naklada pride neposredno na matično rešetko, ker še ni polna, in kar je bilo do zdaj najbolj spodaj, pride prav na vrh. To omogoča, da odvezamemo v poljubnem času polne naklade brez nadaljnje motnje, še ne polne naklade pa pridejo v najugodnejšo lego za čebele, kajti ob koncu paše pride zelo do izraza nagon čebel, da kopicijo med blizu zalege.

Navadno ne točimo pred koncem paše oziroma dokler niso potrebne prazne naklade za prevažanje na jesensko reso. Tako se zgodi sem in tja, da je po kaki dobri paši kako stojišče podobno stolpniški četrti v miniaturi, kar si želi in o čemer sanja vsak čebelar. Med družinami so vedno razlike v donosih, prav tako, kakor so razlike v najboljši rodbini med njenimi posameznimi člani.

(Nadaljevanje)

## ŠE SO MED NAMI IDEALISTI ALI NAŠ PREVAŽEVALSKI KRST

FRANC ZUPANČIČ

Tudi hrastniški čebelarji smo se letos po dolgem oklevanju odločili pogledati s svojimi čebelami v svet dišeče akacije. Zaradi neizkušenosti smo se povezali z litijskimi čebelarji s prošnjo, da nas popeljejo s seboj na subotiška pasišča. Naši želji so zares ugodili, poleg tega pa so nas še poučili, kaj moramo za prevoz vse storiti. Odšli smo torej z njimi na dolgo in naporno pot.

Na pasišču je varoval čebele tov. Žunko, z našimi čebelami pa je šel prostovoljno naš velikodušni član Herman Brun, toda brez svojih čebel. Imenovana tovariša sta postala v skupnih skrbih neločljiva prijatelja. Tovariš Brun je zaslovel kot izboren kuhar, tovariš Žunko pa kot odličen čebelar. Vse bi se z veseljem in smehom končalo, ko bi povratek ne bil terjal tako bridkih izgub.

Šele proti jutru smo odpotovali iz Subotice. Na postaji Vinkovci so nas postavili na stranski tir. Tu se je začelo usodno čakanje na odhod. Vročina sicer ni bila tako neznosna, za nežne čebelice pa je bila le prehuda. Pričel se je ples v panjih. Preizkušali smo vse mogoče, da jih pomirimo, vendar brez uspeha. Že je padel prvi panj, čeprav smo štirje vztrajno prenašali panje iz skladovnice k vratom in nazaj. Vsi smo bili v strahu za čebele duševno strti, kar nam blagajnik Tinko svetuje, da odpremo vse panje in s tem vsaj nekaj rešimo. Ob sprejetem predlogu pa je nastal v vagonu pravi preplah. Roji čebel so leteli skozi vrata vagona v neizprosno pogubo, vlak pa jim je pihal v slovo svojo ognjeno pesem.

Toda tudi to ne bi bilo najhujše; strašen je bil namreč pogled v notranjost vagona. Na vseh panjih so visele cele zavese čebel, dočim so po tleh lazeče čebele pikale po nogah, pa tudi v zraku nam niso prizanašale, napadale in pikale so nas na vsak košček revnega telesa. Pogum nas je zapustil, posedli smo med panje kot premagani vojščaki, obupno stanje pa prepustili usodi. Tako smo končno prispeli izmučeni v Hrastnik. Razložili smo panje ob

progi, jim zaprli vrata, okenca pa pustili odprta, da se čebele pomaknejo na satje.

Prevaževalski krst je bil s tem končan, namen mojega pisanja pa je, da se litijskim čebelarjem, posebno pa našemu odborniku tovarišu Hermanu Brunu, iskreno zahvalim, saj za vse delo in prestano gorje ni vozil s seboj niti kaplje svojega medu, zaslužen nagrado in odškodnino pa je odločno odklonil.

Mislim, da so taki čebelarji posnemanja vredni, saj jih je le malo.

*Op. ured.:* Takle prevaževalski krst je preveč drag in prav lahko bi se mu bili izognili, ko bi bili zjutraj čebele v Vinkovcih razložili in nadaljevali pot zvečer. Tako sem delal doslej tudi jaz s svojimi soprevaževalci. Potem smo jih, če je bilo treba, razložili spet v Zagrebu. Res je bilo dela in stroškov malo več, toda na cilj smo pripeljali vse čebele. Kaj pomenijo močne družine v začetku junija po akacijevi paši, lahko vsak čebelar sam presodi.

Naš list je o prevažanju na velike daljave že večkrat pisal, prav tako tudi naše strokovne knjige. Teh navodil pa se na žalost čebelarji ne drže. Avgusta sem spet lahko ugotovil v Liki, da so vozili čebelarji kar čez dan — nekdo celo dva dni. Jasno je, da so imeli velike izgube in da so bile preživle čebele dobesedno »skuhan«. Od takih družin pa tudi na dobri paši ni posebnih koristi. Zakaj ne bi prevaževalci pred vsakim prevozom napravili načrt, po katerem bi vozili samo ponoči, podnevi pa panje razložili? Tu ne more biti nobenega izgovora. Pojdimo zato dan ali dva preje na pot. K temu problemu se bomo še vrnil.



Znani ljubljanski čebelar Seliškar pred svojim čebelnjakom

Splošno je znano, da je cvetni prah mladim čebelam vsakdanji kruhek. Ljudem lajša težave, nekaterim pa celo žepe.

Bistri ljudje so že davno opazili izredno vitalnost in delavnost čebele ter veliko plodovitost in mladostnost matice. Sčasoma so začeli pripisovati vzrok za to matičnemu mlečku pri matici, pri čebeli pa evetnemu prahu — obnožini.

Šele nedavno pa se je porodila misel, ali ne bi ti dve, za čebele tako čudodelni snovi, enako blagodejno delovali tudi na človeka.

## Zdravilo, poživilo in lepotilo

Zdravilni vpliv medu ali boljše njegovih primesi so slutili že stari narodi, saj je slavni grški zdravnik Hipokrat še posebno priporočal med za spolno slabo razvite otroke. Tudi odraslim ga je svetoval za poživitev in okrepitev spolnih funkcij.

Ker vemo, kako so nekdam pridobivali med, namreč s stiskanjem iz satja, pri čemer se je z medom vred iztisnila tudi mlada zalega in obnožina, bomo sedaj vse lažje razumeli, od kod tako blagodejen vpliv medu, da so za to vedeli že starodavniki.

Za sedaj je gotovo, da uživanje peloda nekaterih rastlin človeka resnično poživljuje. Nekatere sestavine pelodove protoplazme najbrž vplivajo na notranjo celično presnovo in tako pospešijo meno snovi ter preženejo iz telesa marsikatero zastarelo in škodljivo usedline.

O kliničnih poskusih zdravljenja prostatitisa (vnetje prostate) s pelodnimi preparati poroča dr. Erick Ask — Upmark z medicinske fakultete v Uppsali (*Grana palynologica*, 1960). Vnetje obmehurne žleze je danes pri starejših ljudeh precej pogosta in mučna bolezen. Poleg zelo visoke vročine (nad 39°C) ob akutnih napadih, ki se ponavljajo vsakih 5–6 tednov, imajo stalne bolečine pri uriniranju.

Tako je omenjeni profesor leta 1952 prevzel zdravljenje 50 let starega moškega, ki je imel prostatitis. Zdravil ga je po tedanji metodi z antibiotiki, od katerih se je chloromycetin izkazal kot edino uspešen. Toda tudi ta je pomagal le proti akutnim vnetjem, ni pa preprečil recidive (ponovitve) in kroničnega vnetja ni odpravil, čeprav je dobil bolnik v tem času velike količine antibiotika.

Leta 1957 pa je pacient z namenom, da bi se malo okreplil in poživljal, bil je namreč po nedavno prenehanju akutnega napada zelo izčrpan — sam od sebe začel jemati po 6 tablet pelodovih preparatov dnevno. Od tedaj dalje, to je do leta 1960, je doživel le še en akutni napad prostatitisa in to ob času, ko je bil na potovanju in 6 tednov ni jemal preparata. Tudi kronično vnetje se je poleglo.

Čeprav je pisec kirurg in je to doživel le slučajno, navaja še podobne izkušnje svojega, pri nesreči preminulega kolega, ki je s pelodnimi prepa-

rati poskusil zdraviti tudi hepatitis (vnetje jeter). Njegova opazovanja kažejo, da so tudi ti bolniki hitreje okrevali kot drugi, ki niso dobivali pelodnih preparatov.

Preiskave nadaljuje njun kolega Jönsson.

Einar Helander pa je istočasno z več kot 10.000 poskusi na alergičnih ljudeh ugotovil, da zdravljenje s pelodnimi preparati ne škoduje niti tistim, ki so za pelod alergični.

### Vzrok bolezni

Toda tudi ni malo ljudi, posebno po mestih, ki jim je tako neznatni cvetni prah v veliko nadlogo ali celo v pogubo. Vsako pomlad jih neznansko muči tako imenovani »seneni nahod«. Bolezen je skoraj neodpravljljiva in včasih zelo težka, toda mine sama ob sebi tedaj, ko mine vzrok bolezni, ko nehajo cveteti trave ali če se bolnik umakne v kraje, kjer le-teh ni. Povzročitelj bolezni je namreč največkrat cvetni prah trav, ki ga je tedaj, ko le-te cveto, vse polno v zraku. Z dihanjem prihaja tudi v dihalna pota, v nos in sapnik ter povzroča tam težka obolenja sluznice. To bolezen pa dobijo seveda le tisti, ki so preobčutljivi ali kot pravimo alergični za pelod določenih rastlin; drugi, ki vdihavajo isti zrak in isti pelod, pa tega prav nič ne občutijo.

Zanimivo je, da najdemo take bolnike skoro le med meščani, na kmetih je ta bolezen komaj poznana. Nič čudnega, saj je vsak kmečki otrok mnogo bolj izpostavljen tem težavam in zato večina takih bolnikov zgodaj podleže; v zaprtih prostorih v mestih pa marsikdo laže kljubuje in ostane pri življenju. Tu se torej alergični ljudje mnogo laže prebijejo skozi vsakoletne težave in seveda prenašajo nagnjenost k bolezni tudi na potomstvo, iz roda v rod.

V zahodnih delih severne Amerike pa razsaja v nekaterih gorskih pokrajinah raku podobna pljučna bolezen, ki jo imenujejo sarkoidoza. Po nekaterih znakih je podobna pljučnemu raku, po drugi strani pa kaže simptome rudarske bolezni — silikoze.

Ker so obolenja najpogostejša v goratih pokrajinah, poraslih z borovimi gozdovi, so začeli sumiti, da bi bila sarkoidoza — podobno kot seneni nahod — posledica pljučne alergičnosti nekaterih ljudi na cvetni prah boroveca. Nedavno so sistematična raziskavanja ta sum potrdila. Tudi v tem primeru torej ni za takega bolnika drugega izhoda, kot da se umakne iz krajev, kjer je preveč borovih gozdov.

### V medu poveča njegov zdravilni učinek in dokazuje njegovo pristnost

V medu (mislim seveda v pravem medu) je vedno nekaj cvetnega prahu. Saj se v medicino, ki jo čebele nabirajo po cvetju, vedno ospe iz prašnic nekaj peloda pa še čebeljega telesa se drži in se v panju otrse v med. Tudi tedaj, ko točimo med, se iztoči z njim tudi še kaka kepica obnožine. S tem se neposredno poveča zdravilni učinek medu. Včasih pa je ravno nasprotno: pelod nekaterih eksotičnih vresnic je strupen in zato je tudi njihov med škodljiv.

Po drugi strani pa je pelod, ki ga najdemo v medu, neposredni dokaz njegovega porekla in njegove pristnosti. Za to nam ni treba napraviti drugega, ko v vodi raztopiti malo medu in raztopino centrifugirati. Pri tem se vsedejo na dno raznovrstni drobni delci, ki so kakorkoli prišli v med, in seveda tudi pelodna zrnca. Če to usedlino na poseben način kemično pripravimo ter preiščemo pod mikroskopom, lahko po cvetnem prahu, ki smo ga našli v preparatu, ugotovimo, na katerih rastlinah so čebele nabirale naš med.

Ker vemo, da cveto ob različnih časih različne rastline ter da raste na raznih kontinentih in v raznih pokrajinah drugačno rastlinstvo, lahko na enak način celo ugotovimo, od kod prihaja med, ki smo ga kupili.

Ugotavljanje izvora medu je bilo posebno važno pred zadnjo vojno, ko so mnogo medu uvažali z drugih kontinentov in je bil ta med po tedanjih standardih dosti manj kvaliteten kot evropski. Seveda je bila tudi cena uvoženih medov ustrezno kvaliteti dosti nižja. Nič čudnega torej, če se je marsikaterega trgovca z medom polotila skušnjava, da je domačemu, dražjemu medu mešal cenejši uvoženi med in to seveda prodajal kot »pristni domači med«. S preiskavami peloda v medu pa je bilo mogoče hitro dokazati goljufijo. Take goljufije so se že tako razpasle, da se je razvila prav zaradi tega posebna veja pelodne znanosti — melitopalinologija. Danes deluje v kemični kontroli živil.

S tem pa seveda še ni rečeno, da je melitopalinologija napravila konec goljufijam z medom. Lahko zaslužkarstvo vedno najde kakšno luknjo. Takole so modrovali: če so že določene vrste cvetnega prahu dokaz o pristnosti medu, pa uporabimo druge surovine! Sladkorni sirupi in po drugi vojni še škrobni hidrolizati so postali osnovna surovina za »izdelavo« medu. Primes tega ali onega cvetnega prahu je »potrdila« pristnost medu. Res je tu dokaz goljufije malo težji, toda sodi že v področje kemije oziroma fizike.

### Dokaz sorodnosti v rastlinstvu

Pelodna zrnca so sicer neznatni, s prostim očesom nevidni, toda izredno pomembni rastlinski delci: so nosilci razmnoževalnih sposobnosti rastline ter prenašalci dednih lastnosti. Zato je nujno in razumljivo, da so njih oblika, zgradba in biokemični sestav stalni in trdno nespremenljivi. Zavoljo te stalnosti in nespremenljivosti so pelodna zrnca posebno dobrodošla pri proučevanju medsebojne sorodnosti rastlin in njihove razvojne zgodovine.

### Priče preteklosti

Ne le živi pelod, tudi že pred davnimi tisočletji ali milijoni let izumrla (fosilna) pelodna zrnca marsikje pomagajo človeku pri njegovih znanstvenih prizadevanjih. Pelodna zrnca so res neznatna. Od domačih rastlin ima največji pelod jelka, pa še ta meri nekaj več kot 100 mikronov (= tisočinka milimetra). Večina naših dreves pa ima pelodna zrnca velikosti od 10 do 60 mikronov, nekatera zelišča samo 5 mikronov.

(Nadaljevanje)

**Izkušnje s prelegajočimi čebelami.** Brez dvoma je preleganje nekak pojav degeneracije, kajti take družine nič ne prispevajo k razmnožitvi svoje vrste (števila družin). Čebelar pa je s takimi družinami zadovoljen, ker svoje moči ne tratijo z rojenjem in so torej zelo donosne. Navadno ohranijo svojo številčno moč dolga leta in povzročajo svojemu oskrbovancu le malo dela in malo izdatkov. Tiho preleganje je bržkone dedno; večinoma se izvrši vsako tretje leto, pri tem pa stara matiča neredko še nadalje zalaga poleg mlade.

Nordwestdeutsche Imkerzeitung 1963

S. R.

**Meden kolač,** primeren za počitnice in taborjenje. Vzemi 1 jajce, 20 dkg sladkorja, 25 dkg tekočega medu,  $\frac{1}{4}$  l mleka, 1 vanili sladkor in vse to dobro pomešaj. Dodaj nato  $\frac{1}{2}$  kg moke, pomešane z 1 pecilnim praškom. Zaradi boljšega okusa dodaj 10–15 dkg celih orehovitih jederc in 10–15 dkg rozin, namočenih v rumu, z naribano lupinico ene limone. To zmes peči počasi najmanj 1 uro. Kolač ostane dolgo svež.

S. R.

**Ali čebelji piki res zdravijo revmatizem?** To je sicer staro vprašanje, toda ne bi bilo prav, če ne bi opisali doživljanja nekega Švicarja. Bil je star revmatik in čebelar. Hotel je povedati svojim kolegom, kakšen učinek ima čebelji strup. Takole je dejal: »Stalno so mi govorili, kako so piki dobri proti revmatizmu. Toda čeprav sem dobival več let zelo mnogo pikov, nisem občutil nobenega izboljšanja bolečin, ki jih je povzročal včasih revmatizem, pogosto pa tudi išias. Začel sem že misliti na to, da je vsa ta stvar iz trte zvita. No, pri tem pa sem se malo več naučil. Pred dvema letoma sem nekega vročega dne spravljal velik roj čebel, ki je sedel na zelo nedostopno mesto. Kljub previdnosti so čebele prekrile vse moje lice in roke. Dobil sem na stotine pikov in roke so bile zaradi tolikih žel podobne pravi jekleni krtači. Kljub vsemu sem

roj srečno spravil v ogrebalnik, ga pustil dva dni na hladnem v kleti in ga potem postavil v čebelnjak. Tri dni sem moral ostati v postelji in imel sem visoko temperaturo, prvo noč sem bil skoro brez zavesti. In kaj se je zgodilo? Išias in revma sta izginila in od takrat se nista več pojavila. Zdaj sem popolnoma zdrav. Verjamem, da so čebelji piki zdravlilni.

S. L.

**Paša in napadalnost.** Neki čebelar je postavil svoje čebele v gozd, ker je zametil bor. V kratkem času so se sicer krotke kranjice sprevrgle v besne napadalke. Kadar medi bor, je delo pri čebelah brez zaščite nemogoče. Zdi se, da je v borovi mani nekaka snov, ki naredi čebele besne. Lahko bi pa tudi bilo, da so pri vsem tem krive mravlje. Ko so zadevo preiskali, sta baje dve mravlji na neki vejici odganjali vse čebele, ki so priletavale. Kadar medi pravi kostanj, so čebele tudi pri nas zelo napadalne.

Sicer pa postanejo družine pozneje zopet prav krotke. Leta 1960 je omenjeni čebelar prepeljal svoje čebele zopet na borovo pašo, vendar bor ni medil in napadanja ni bilo!

Po »Imkerfreund« S. R.

**Majhne družine — majhne čebele.** Dva Rusa sta ugotovila, da so čebele, ki se porajajo v slabičih, manjše kakor čebele v močnih družinah. S točnimi meritvami jezička, kril itd. sta številčno dognala, kar je tudi že drugod bilo v oči pri čebelah iz prašilnikov.

Po »Imkerfreund« S. R.

**O ropanju.** Najhujši sovražnik čebel je njihov lastni rod, tako imenovane roparice. Z njimi je že marsikateri čebelar bojeval hude borbe. Pojavljajo se spomladi, ko je paša še zelo skromna, in v jeseni, ko medeni viri že pojenjujejo. Takrat se loteva čebel posebno huda strast, da poskušajo vdreti v druge panje, da uropajo med. To niso posebne čebele, ampak navadne iz drugega

panja ali iz drugega čebelnjaka. Če hoče čebela vdreti v tuj panj, da ropa, se očitno zaveda nevarnosti, ki se vanjo podaja, da tvega svoje lastno življenje. Boječe in s plašno previdnostjo leta roparica oprezovaje pred žrelom sem in tja, neredko ko da stoji v zraku s široko razprtimi krili in visočimi nogami. Včasih se urno umakne, če se kaka čebela z brade zapodi zanjo. Roparica pa se takoj zopet vrne in poskuša kot tat vdreti toliko časa, dokler ji ne uspe, da se urno zmuzne skozi žrelo. Pri tem jo neredko domače čebele zgrabijo in zabodejo ali se poskuša z obupnim naporom iztrgati zasledovalcem. Če roparici uspe, da vdre v panj, je v njem precej varna. Čebele očitno roparice v panju ne spoznajo dobro. Tedaj se temeljito napije medu in se potem podviza, da čim hitreje izgine skozi nevarno mesto pri žrelu. Bliskovito šine skozenj in vzleti, pa se takoj obrne, leti nekolikokrat ob žrelu gor in dol, da si dobro zapomni dohod k novemu izvoru medu. Kmalu se zopet vrne in to pot je dostop že lažji. Tokrat pridejo z njo še njene sestrice iz domačega panja in kmalu se podijo pred žrelom cele trume roparic, ki so vedno drznejše in obvladajo straže na žrelu. Družina se že nič več ne brani, roparice so zavladale v panju. Napadajo celo matico, ki boječe teka sem ter tja po satovju, išče zaščito in pri tem neredko umira, ropanje pa se nadaljuje. Da je rop, se da lahko ugotoviti. Če namreč stisnemo nekoliko čebel, ki bliskovito izletavajo iz panja, priteče dobršna kapljica medu.

Po »Imkerfreund« 1964/8. S. R.

**Ugodnejša uporaba nosebaka.** Nedavno smo brali v nekem nemškem čebelarjem listu, da se lahko dodaja to sredstvo čebelam tudi v kovinastih posodah. Obrnili smo se takoj na dr. K. A. Försterja v Illertissen, ki proizvaja nosebak, naj nam stvar pojasni, ali je morda to nov preparat ali že star. Takoj smo dobili odgovor, ki pravi, da se nosebak, kakor ga firma že do sedaj proizvaja, zares lahko dodaja čebelam tudi v kovinastih posodah. Njegovi kemiki so bili prej preveč previdni in so zaradi večje varnosti trdili, da je bolje, če nosebak ne pride v dotik s kovino. Sedaj pa so po temeljitih poskusih ugotovili, da se pojavlja zmanjšano delovanje nosebaka v sladkorni raztopini

še takrat, če se raztopina hrani več tednov v kovinasti posodi, pa še takrat znaša le nekaj odstotkov, tako da praktično ne pride v poštev.

To sporočilo bo naše čebelarje gotovo razveselilo, ker jim je tako delo pri dodajanju nosebaka zelo olajšano.

S. R.

**Kako obvarujemo obnožino pred plesnijo.** Obnožina zelo rada splesni, zlasti če je v satu na skrajni desni ali levi strani gnezda. Dokler ga namreč čebele zasedajo, ne splesni. Sicer pa vplivajo pri tem tudi velike spremembe temperature, kar zelo ugodno vpliva na razvoj plesnih glivic. Da preprečimo plesnitev, je najbolje, da polijemo tak sat z medom, ki pokrije obnožino v celicah. Sat postavimo potem bolj na sredo panja, da ga čebele zasedejo. Nekateri čebelarji pa posujejo sat z obnožino na gosto s sladkorno moko, tako da je obnožina v celicah popolnoma pokrita z njo. Tak sat shranimo na suhem in zračnem prostoru, kjer ni plesnih glivic. Satje z obnožino moramo skrbno varovati, saj je cvetni prah posebno v začetku pomladi, ko začne matica zalegati, zelo važen za razvoj čebeljih družin.

F. C.

**Število čebel v panju ob koncu zime.** Navadno preценjujemo število čebel po prezimovanju. Da bi lahko natančno ugotovili, koliko jih je, so jih leta 1961 in 1962 v Vzhodni Nemčiji šteli, in sicer pri sedmih čebeljih družinah. Najmočnejša družina, ki je zasedala sedem satov, je imela vsega 10.254 čebel, a najslabša samo 5.726.

S. L.

**Čebele kot nepovabljeni gostje v hotelu.** V mestu Skjern v Danskem se je zgodilo nekaj neverjetnega. Ko je hotela večja družba zavzeti svoje prostore v salonu hotela Burg, je 17-letna lastnikova hči pravočasno opazila, kako je sedel roj čebel na pogrnjeno mizo. Brez posebnega premišljevanja je vzela velik sesalec za prah in z njim v nekaj minutah spravila vanj ves roj. Potem je odprla vrečo sesalca in spravila čebele ob pomoči nekega čebelarja na pravo mesto.

S. L.

## TAJNISKO POROČILO

na XIII. rednem občnem zboru Zveze  
čebelarških društev dne 17. maja 1964  
v Ljubljani

Lanski občni zbor ni določil, kje naj bi bilo letošnje zborovanje Zveze. Tako smo se po dolgem času zopet sestali na sedežu Zveze v Ljubljani.

Na lanskem občnem zboru Zveze v Celju je bilo v ožji upravni odbor izvoljenih 12, v širši pa 18 odbornikov. Na prvi seji vsega odbora je bil za predsednika soglasno izvoljen tov. Valentin Benedičič, za tajnika Franc Cvetko, za blagajnika tov. Anton Verbič, v nadzorni odbor pa prof. Slavko Raič, Ivo Majcen in Stanko Potokar.

Ko so novoizvoljeni odborniki, posebno pa tov. predsednik, prevzeli svoje posle, so se z vso vnemo oprijeli dela, da bi Zvezo gospodarsko dvignili in ji na odločilnih mestih pridobili zasluženo priznanje. S tem da je sprejela sedemletni načrt za razvoj čebelarstva, je začela opravljati in izvrševati tiste naloge, ki jih je postavila na prvo mesto v svojih pravilih in v programu.

Ce pregledujemo zapisnike občnih zborov čebelarških društev, vidimo, da so si skoraj vsa društva prizadevala, da bi vključila na svojem območju čim več čebelarjev v našo organizacijo. V 4. številki našega glasila smo sporočili, koliko novih čebelarjev je do tedaj pristopilo in koliko odstopilo. Do 17. maja 1964 smo imeli 57 čebelarških društev z 212 družinami in skupno 5.235 članov. Število članov se je torej povečalo od lani za 461. Število društev se bo verjetno še povečalo, ker želimo, da bi bilo po možnosti na območju vsake občine čebelarško društvo s sedežem tamkaj, kjer ima občina svoj sedež. Tako bi imela društva boljše stike z občinami in bi se s čebelarškim programom lažje vključila v občinski načrt za kmetijstvo, zlasti glede opravevanja sadnega drevja ter drugih kulturnih rastlin v korist skupnosti in tudi posameznega čebelarja.

Čebelarška društva Radeče, Ilirska Bistrica, Ljutomer, Križevci pri Ljutomeru in Novo mesto so imela svoje

občne zборе, ne da bi o njih obvestila Zvezo, da bi poslala svojega delegata na njihov občni zbor. Z delegati Zveze nimajo društva nobenih stroškov, ker jih poravnava Zveza. Je pa nujno potrebno, da prisostvujejo Zvezini delegati občnim zborom društev, da poročajo tam o delu Zveze ter dajo navodila za nadaljnje delo v društvih. Društva naj vabijo na svoje občne zборе tudi zastopnike oblasti, zlasti pa občinske kmetijske in veterinarske inšpektorje.

Tovariši, rad bi se obregnil ob nekatere čebelarške družine, ki so izvolile na vodilna mesta take čebelarje, ki niso pravi člani naše organizacije. Dobili smo seznam članstva neke družine, kjer je navedenih imenoma 22 čebelarjev. Med temi so samo trije pravi člani, ki so plačali po 1000 din in prejemale naš strokovni list. Pri tem je najbolj čudno to, da so med ostalimi devetnajstimi, ki ne dobivajo lista, tudi predsednik, tajnik in blagajnik te družine. Pri taki družini seveda ne more biti dovolj znanja o sodobnem čebelarstvu, ker daje že samo vodstvo družine svojim članom slab zgled. Vrh tega nam je ta družina poslala lani članarino za tri člane letos meseca januarja.

(Nadaljevanje)

## MARKO ŠTEFANIČ — SEDEMESELETNIK

Marko Štefanič, dolgoletni predsednik čebelarške družine v Metliki, je dopolnil letos 24. avgusta sedemdesetletnico svojega življenja. Cil in zdrav živi na svojem lepo urejenem posestvu v Križevski vasi pri Metliki. Že v mladih letih je začel s svojima dvema bratoma čebelariti. Starejši brat Janez živi sedaj v vasi Radoviči in ima lep čebelnjak ter je član naše družine, brat Jože pa je umrl. Kljub vsem težavam, ki jih je prestal Marko med prvo in drugo svetovno vojno, je še vedno krepak in prava belokranjska čebelarška korenina. V prvem in drugem zakonu je vzgojil šest otrok, ki so skoro že vsi preskrbljeni. Čebelarška družina v Metliki je po pretekli vojni večkrat omagovala. Vojna ni prizanesla niti nedolžnim čebelicam.



Okupatorjevi vojaki so uničevali in po-  
žigali vse in mnogo čebelarjev je ostalo  
brez doma in brez svojih ljubljensk-  
čebelic. Ljubitelji čebel, ki jih je do-  
volj v okolici Metlike s tovariši Anto-  
nom Rajkom, Janezom Kočvarjem,  
Antonom Obermanom, Jožetom Slan-  
cem, Jožetom Nemaničem, Janezom Ne-  
maničem in drugimi, zlasti pa s Slavkom  
Božičem, se je čebelarstvo v tem kraju  
obnovilo. Večje zasluge pri tem delu pa  
ima gotovo naš predsednik Marko, ki je



z vso vnemostjo spodbujal čebelarje k  
ponovnemu napredku. Vedno dobre  
volje Marko rad pripoveduje o svojih  
izkušnjah pri čebelarjenju in preva-  
žanju čebel. Njegovi pašniki, kamor  
vozi čebele, so sicer v okolici Bele kra-  
jine, vendar mu je zelo pri srcu tudi  
okrog 18 km oddaljena vas Griči na  
Hrvaškem, kamor vozi čebele na pašo  
skupno s svojim zvestim sodelavcem  
Slavkom Božičem, ki je tudi že dolgo-  
letni blagajnik metliške čebelarske dru-  
žine. Oba pripovedujeta, da je v tam-  
kajšnji vasi zelo pošten kmetovalec  
Mirko Hadušek, ki jima oskrbuje in  
varuje čebele.

Ob tako lepem življenjskem jubileju  
želimo vsi člani čebelarske družine  
Metlika svojemu res prizadevnemu pred-  
sedniku Marku, da bi še mnogo let  
mirno pasel svoje ljubljenske in da bi s  
svojimi izkušnjami še naprej pomagal  
našemu čebelarstvu. Jože Matekovič

### PRAKTIČNI TEČAJ

za vzrejo matice je bil 5. julija t. l. v Ljub-  
ljani pri tov. Babniku in Senegačniku.  
Udeležilo se ga je 55 čebelarjev iz vseh  
delov Slovenije. Tov. Babnik jim je na  
pristen, razumljiv način razlagal, kako se  
vzreja. Pokazal je vse potrebne priprave  
in orodje, vzrejo gradivo, načine vzreje,  
naseljevanje plemenilnikov in svojo vzor-  
no plemenilno postajo. Pri tov. Senegač-  
niku pa so videli udeleženci zelo močno

družino — rednika, ki je prvi pogoj za  
uspešno vzrejo. Tu so si ogledali tudi  
nekaj plemenilčkov ter vzorno urejen vrt  
s sadovnjakom.

### NAŠA RADIJSKA PREDAVANJA

V oktobru bosta dve predavanji. 3. 10.  
bo predaval tov. prof. Edi Senegačnik.  
Naslov: Med naj postane naša vsakdanja  
hrana.

27. 10. bo predaval tov. Vladi Martelanc.  
Naslov: Vpliv toplote in mraza na čel-  
belje gnezdo.

### VESELA IZ NASIH VRST

#### Čebelarska gostoljubnost

Znani štajerski čebelar Pepek je ku-  
poval hišo blizu Ljubljane. Na stara leta  
bi se bil rad preselil kam v bližino  
glavnega mesta. Ni imel sreče s kupčijo,  
prepozen je bil. Slabe volje in utrujen  
do smrti jo je mahal skozi vasico. Vse  
to pa ni bilo najhujše. Strašno ga je  
žejalo, nikjer pa ni bilo nobene gostilne.  
Vode naš Pepek ne pije več, odkar  
tako umno in uspešno čebelari. Na-  
enkrat zagleda velik čebelnjak z ogrom-  
no skladanico panjev. To utegne biti  
njegova rešitev. Kar k čebelarju!

Čebelar Jaka Škrt ga je prestregel  
pri čebelnjaku. Začela sta se pogovar-  
jati na dolgo in široko, kot znajo to  
samo čebelarji. Ze celo uro je moril Jaka  
ubogega Pepeka, ki so mu na žgočem  
juljskem soncu že začele pojemati  
moči. V ustih ga je žgalo, pred očmi se  
mu je kar meglilo, pa se Jaka še zdaj  
ni hotel zrajtati, da bi po stari čebel-  
larski navadi povabil gosta v hišo in  
mu postregel. Zato pa se je zrajtal  
Pepek in pobaral čebelarja Škrta: »Sto  
kosmatih, kaj pri vas v vasi res nimate  
nobene gostilne?« »Ej,« je urno odgo-  
voril Jaka Škrt. »kaj bi hodili v gostilno,  
kar z menoj v hišo pojdite, boste posku-  
sili, kakšnega sem lani pridelal!« Ze  
sta sedela ob steklenici in jezika sta se  
jima močno razvozljala, ko se je Pepek  
naenkrat spomnil, da mora na vlak.  
Hipoma je vstal, se zahvalil in iz pre-  
vidnosti ter za vsak slučaj po stari  
kmečki navadi vprašal: »Koliko pa sem  
dolžan?« Jaka Škrt je jadrno švrknul  
s pogledom po steklenici, potem pa od-  
govoril: »No, samo tri kozarce ste ga  
spili. Naj bo osem kovačev za vas, ki  
ste moj čebelarski kolega!«

## MINKA BABNIK



V prometni nesreči pri Domžalah se je lani smrtno ponesrečila Minka Babnik, poslovodkinja prodajalne Šumi v Ljubljani in navdušena prijateljica čebel. Bila je iz znane čebelarke družine Babnikov. Njen pokojni oče Janko Babnik ji je že v zgodnji mladosti vcepil ljubezen do čebelic. Pomagala mu je pri vseh večjih čebelarstvih opravilih, bila pa je izredno požitvovalna organizatorica vseh čebelarstvih prireditiv. Z ljubeznivostjo, s katero se je odlikovala vse življenje, je na čebelarstvih prireditvah stregla čebelarjem in njihovim prijateljem. Nič ni čudnega, da so jo zelo spoštovali in cenili ne samo čebelarji, ampak tudi drugi ljudje, ki so jo poznali.

Na zadnji poti je ogromna množica ljudi pokazala, kako zelo je cenila pokojno Minko. Tudi čebelarji so jo spremljali in ji poklonili lep venec.

Čebelarska družina Vič jo bo ohranila v najlepšem spominu.

F. N.

#### OB 10-LETNICI SMRTI STEFANA POŽAVKA

Stefan Požavk je umrl leta 1954. Takrat se ga v osmrtnici ni nihče spomnil. Čebelarska družina Selnica ob Dravi nas je sedaj naprosila, da bi vsaj ob desetletnici njegove smrti napisali nekaj besed o tem zaslužnem možu, ki je mnogo storil za napredek čebelarstva v Selnici in njeni okolici.

Člane čebelarske družine Selnica ob Dravi je nekega jesenskega dne pred desetimi leti nenadoma pretresla vest o smrti njihovega predsednika tovariša Stefana Požavka.

Požavko je bil po poklicu čevljar. Začel je čebelariti že v svojih mladih letih, saj je bil sin čebelarja, ki je čebelaril še v slavnatih koših. Ko se je Stefan vrnil iz prve svetovne vojne, je pričel takoj na novo čebelariti, toda ne

več v slavnatih koših, ampak v Ažpanjih, ki jih je obdržal vse do svoje prerane smrti. Stefan pa ni bil čebelar samo zase, temveč je s svojim znanjem, ki si ga je pridobil s čitanjem strokovnih listov in knjig, rad pomagal vsem ostalim, najbolj pa mladim čebelarjem. Poleg svojega poklica in čebelarjenja je začel razmišljati o ustanovitvi čebelarske organizacije. Ob pomoči takratnega žandarmerijskega komandirja v Selnici tov. Bukovca, ki je čebelaril že več let, in v dogovoru z nekaterimi čebelarji iz Ruš, mu je uspelo, da so ustanovili čebelarsko podružnico Ruše-Selnica, ki se je po nekaj letih preimenovala v podružnico Selnica-Ruše. Z dobro organizacijo je število članov nenehno naraščalo in tako so potem lahko ustanovili lastno podružnico v Selnici ob Dravi, ki še danes deluje kot čebelarska družina.

Po dolgoletnem čebelarjenju si je Stefan pridobil toliko znanja, da je bil po drugi svetovni vojni imenovan za čebelarskega predavatelja. Zaradi dolgotrajne bolezni pa te naloge ni mogel izvrševati, pač pa je svoje znanje prenašal na mlajše čebelarje bodisi na sestankih ali pa pri njih na domu, kamor je rad zahajal, če ga je le kda povabil. Leta 1957 je ustanovil plemenilno postajo na Pohorju, ki je delovala vse do okupacije. Tjakaj je sam prinašal največ svojih matic, ki jih je vzredil iz najboljših družin. Ni pa samo vzrejal najboljših matic, skrbel je tudi za mlade čebelarje, ki še danes čebelarijo in uživajo v dobrih letinah sadove njegovega prizadevanja. Na njegovo pobudo je organizirala družina vrt za gojitev medovitih rastlin, ki so jih potem člani zasadili na primernih prostorih. Pokojni Stefan je bil tudi dolgoletni blagajnik, nato pa predsednik naše organizacije.

V znak hvalečnosti za njegovo požitvovalno delo na čebelarskem področju ga je izvolila čebelarska družina ob srečanju z Abrahamom za častnega člana in mu podelila diplomo. S svojim delom si je postavil najlepši spomenik.

Franc Lavrenčič

## POROČILO ZA AVGUST

V prvi in drugi dekadi so bile temperature zraka za nekaj stopinj nižje kakor prejšnja leta. Tudi v tretji dekadi se je temperatura zraka znižala, kar je povzročilo dež in hladno vreme.

Že v začetku meseca je začela paša na hoji po malem pojemati in ni hotela močneje zamediti. Vse upanje čebelarjev, da bo in bo zamedila, je šlo po vodi. Nekateri so izkoristili pašo na otavi, ki je medila toliko, da so čebele le nekaj dobile za svoj obstoj. Tudi o ajdi poročajo čebelarji, da je ponekod kar dobro medila. Kmalu pa je preprečilo pašo deževje in hladno vreme. Pregovor pravi: Ajda medi takrat, ko so tople noči in si lahko z rjuho pokrit.

Vendar pa je v okolici Murske Sobote in Križevcev pri Ljutomeru tehtnica pokazala že 24. avgusta 10 kg skupnega donosa na ajdi. Tudi na Dolenjskem je bil na nekaterih krajih tak donos, da so si prinesle čebele dve tretjini zimske zaloge.

Veliko upanje so polagali čebelarji na liški žepek, ki pa letos ni dal veliko od sebe. Zato pa sta bolj medili materina dušica in jesenska resa.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič . . . . .	+ 60	+ 20	+ 450	+ 350	+18,1	30	9	—	236
Dražgoše—Šk. Loka . . .	—	—	—	— 350	+17,0	26	10	—	190
Žerovnica—Postojna . . .	—	—	—	—	+18,0	27	8	—	273
Rogatec . . . . .	+ 90	+ 120	+ 90	+ 500	+20,0	31	9	—	250
Lovrenc na Pohorju . . .	+ 5	—	+ 135	— 110	+18,5	30	13	—	221
Selnica ob Dravi . . . . .	+ 15	—	+ 15	— 291	+17,3	27	4	—	210
Lovrenc na Drav. polju . .	+ 35	+ 205	+ 275	+ 255	+19,5	31	9	—	226
Cezanjevci—Ljutomer . .	+ 490	+ 210	+ 250	+ 750	+14,7	27	10	—	127
Bučkovci—Videm ob Ščavnici . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota .	+ 110	+ 150	+ 210	+ 260	+17,5	31	8	—	221
M. Polana—Lendava . . .	+ 160	— 100	+ 80	+ 50	+21,0	30	1	—	234
Svibnik—Črnomelj . . . .	+ 75	+ 100	+ 205	+ 175	+19,0	29	6	—	159
Iška vas . . . . .	+ 10	+ 10	+ 260	+ 90	+20,5	29	7	—	256
Škofije pri Kopru . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra . . . . .	+ 60	+ 60	+ 60	+ 40	+18,7	31	9	—	253
Povpreček . . . . .	—	—	—	+ 229	—	—	—	—	—

## TRGOVSKO PODJETJE MEDEX V LJUBLJANI

Poštni predal 15 — Telefon 31-545, 36-509, 32-318, 30-867 — Tekoči račun 600-11-1-375  
Prodajalna čebelarških potrebščin na Miklošičevi cesti 30 posluje dopoldne od 8. do 12.30 in popoldne od 17. do 19.30.

### CENIK NEKATERIH NAJVAZNEJSIH PROIZVODOV:

1. AZ panj na 10 satov . . . . .	13.000	63. Matična rešetka Sava iz lesenih paličic . . . . .	220
2. AZ panj na 9 satov . . . . .	12.700	64. Ravnalci za šate za AZ panj na 9 satov . . . . .	115
4. AZ panj na 10 satov, pred. in spodnjo ventilacijo . . . . .	15.500	65. Satniki z vložki za med . . . . .	110
6. AZ panj na 11 satov z gornjo in spodnjo ventilacijo . . . . .	18.500	Satniki 26 × 41 z 12 vložki . . . . .	560
15. Opazovalni panj . . . . .	750	70. Številke za oštevilč. panjev . . . . .	12
16. AZ panj na 10 satov 26 × 41 cm, sistema Grom, predeljen . . . . .	15.500	71. Ločilne deske . . . . .	261
50. Satniki:		Ločilne deske 42,5 × 28,5 . . . . .	460
a) velikost 26 × 41 cm . . . . .	40	74. Ločilne deske DB . . . . .	780
b) velikost 24 × 41 cm . . . . .	40	75. Ločilne deske lesanit . . . . .	40
c) velikost 28 × 41 cm . . . . .	40	101. Šilo . . . . .	90
d) za panje Langstroth . . . . .	42	102. Žica za žičenje-navitek . . . . .	120
51. Zapahi za žrela:		105. Deščica za zažičevanje:	
a) pločevinasti dvokrilni . . . . .	45	26 × 41 . . . . .	125
b) pločevinasti enokrilni . . . . .	35	28 × 41 . . . . .	170
52. Zapahi za okenca . . . . .	25	104. Kolesce . . . . .	890
53. Prečne zapore:		108. Cevka . . . . .	150
za AZ panj na 9 satov . . . . .	120	109. Žveplalnik . . . . .	260
za AZ panj na 10 satov . . . . .	120	110. b) žvepleni zakad na papirju . . . . .	1.170
za AZ panj na 11 satov . . . . .	120	111. Paradiklorbenzol . . . . .	570
za AZ panj na 10 satov, široke ul. . . . .	120	200. Kadilnik . . . . .	1.250
54. Kvačice . . . . .	450	201. Čebelarška pokrivala, žičnata . . . . .	500
55. Razstojšča:		205. Čebelarška pokrivala, klobuki: nylon, til . . . . .	1.700
za AZ panj na 9 satov . . . . .	52	kompletni . . . . .	1.500
za AZ panj na 10 satov . . . . .	55	samo klobuk . . . . .	600
56. Šablone za zabijanje kvačic . . . . .	400	samo pajčolan . . . . .	580
57. Zabijači za kvačice . . . . .	400	205. Brizgalka za roje . . . . .	4.800
58. Nosilci za sate, narezani: v poljubni dolžini . . . . .	265	206. Zaščitne rokavice št. 8 . . . . .	1.050
za AZ panj na 10 satov . . . . .	265	gumijaste št. 9, 10 . . . . .	1.250
za AZ panj na 9 satov . . . . .	265	251. Panj hramček-nekompleten, prazen . . . . .	1.200
59. Nosilci za matično rešetko . . . . .	26	252. Plemenilnik, prostostoječ, trisatni . . . . .	870
60. Žična mreža pocinkana . . . . .	1.250	254. Plemenilnik, trisatni z malimi sati . . . . .	660
črna . . . . .	850	256. Satniki za plemenilnike-enosatne . . . . .	55
61. Matična rešetka Hanemannova kom. 310 m <sup>2</sup> . . . . .	3.720		
62. Matična rešetka Sava			
a) mere 25 × 13,5 cm . . . . .	350		
b) mere 33 × 23 cm . . . . .	500		

Vse navedene cene so neobvezne, franko nakladalna postaja, Pakiranje in poštnino zaračunamo po dejanskih stroških.

Čisti čebelji vosek odkupujemo do din 1500 za 1 kg, fco Ljubljana. Kmetijske zadruge, čebelarška društva, čebelarške družine in čebelarji, zahtevajte prospekte!